

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

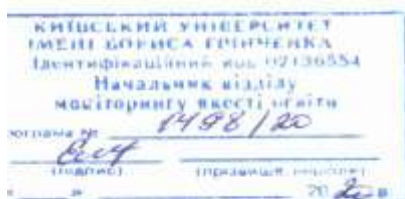
ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХОРОВИЙ КЛАС ТА ПРАКТИКУМ РОБОТИ З ХОРОМ

для студентів

спеціальності *014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)*
освітньої програми *Середня освіта (Музичне мистецтво)*
освітньо-кваліфікаційного рівня *молодший спеціаліст*

Київ 2020

Розробник:

Кифенко Анна Миколаївна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач: Кифенко Анна Миколаївна, викладач циклової комісії музики і хореографії

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено
28 серпня 2020 р.

Заступник директор з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директор з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2 / 60	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	2	2
Форма семестрового контролю	Залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - підготовка висококваліфікованих фахівців за обраною спеціальністю, удосконалення професійних умінь і навичок хормейстерської діяльності, співацької культури, формування творчого підходу до професії.

Завдання курсу :ознайомлення майбутніх фахівців з науково-теоретичними основами хорового співу як виду мистецтва; формування музично-слухової активності в процесі роботи навчального хорового колективу; розвиток вокально-хорових та виконавсько-творчих навичок в системі свідомого володіння голосом;практичне застосування прийому ланцюгового дихання; ознайомлення з прийомами та методами керування хором та їх практичне опанування;оволодіння сучасними методами і формами педагогічної діяльності, новими інтерактивними технологіями навчання;формування творчого, компетентнісного підходу до педагогічної діяльності.

В процесі вивчення дисципліни «Хоровий клас та практика роботи з хором» в студента мають бути сформовані такі компетентності:

Загальні:

Застосування методів самовиховання, орієнтованих на систему індивідуальних, національних, загальнокультурних цінностей;здатність до аналізу та синтезу; спроможність до комплексного розв'язання проблем;уміння використовувати інформаційно-комунікативні засоби та інноваційно-педагогічні технології у процесі вирішення професійних завдань;здатність до освоєння нового;мотивація до покращення якості результату;уміння використовувати інформаційно-комунікативні засоби та інноваційно-педагогічні технології у процесі вирішення професійних завдань.

Фахові:

Усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, володіння мотивацією до здійснення професійної діяльності;демонструвати предметну та сучасну базу знань;здатність реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;готовність застосовувати сучасні

методики і технології, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу освітнього закладу; здатність професійно взаємодіяти з учасниками культурно-просвітницької діяльності; володіння методами навчання і виховання засобами музичного мистецтва; застосування професійно-профільованих знань у музичній діяльності (за видами); здатність до творчості.

Предметні:

Володіння академічною манерою співу, емоційним і тембровим забарвленням звуку, виразною мімікою, артистичністю; теоретичний та музикознавчий аналіз хорової партитури; спроможність характеризувати інтонаційно-звукову специфіку творів різних стилів; здатність до визначення хорових труднощів та вміння застосувати методичні прийоми їх подолання; володіння основними прийомами хорового диригування; готовність до професійного психофізіологічного володіння собою під час концертних виступів.

3. Результати навчання за дисципліною:

Володіти співацьким голосом та диханням; аналізувати хорові твори; вміти визначати жанр, характер твору, засоби музичної виразності, форму музичного твору; володіти грою хорової партитури; користуватися прийомами передачі агогіки, динаміки, штрихів, темпів, схем; знати правила інтонування інтервалів у мелодичному та гармонічному викладі; вміти працювати з хором над основними елементами хорової звучності; знати основи хорознавства; створювати репертуарний фонд для майбутньої творчої роботи; розуміти особливості музичної мови, орієнтуватись в музичних жанрах; володіти виконавськими навичками для збагачення музичних вражень дітей; бути креативним, толерантним, харизматичним.

4. Структура навчальної дисципліни

	Розподіл годин між видами робіт		
	Аудиторних		
Змістовий модуль 1. Інтонування горизонтальний стрій.	Усього	Практичні	ПК
Тема 1. Хоровий стрій.	6	6	
Тема 2. Правила інтонування.	4	4	
Тема 3. Інтонування звукоряду, тетракордів.	4	4	
Тема 4. Робота над горизонтальним (мелодичним) строем в хорових партіях.	6	6	
Тема 5. Робота над гармонічним строем на матеріалі навчального репертуару	6	6	
Тема 6. Інтонування тризвуків.	6	4	2
Разом:	32	30	2
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи вокально-хорового мистецтва			
Тема 1. Розвиток хорового мистецтва в Україні.	6	6	
Тема 2. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва.	4	4	
Тема 3. Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу (X-XVIII ст.).	6	6	
Тема 4. Напрямок розвитку української хорової культури (XIX-XX ст.). Творчість М. Леонтовича.	4	4	
Тема 5. Концертний репертуар шкільного і студентського хору з творів українських авторів.	6	6	
Тема 6. Напрямок розвитку хорової культури в першій половині XX ст.	6	4	2
Разом:	32	30	2

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інтонування, горизонтальний стрій.

Тема 1. Мелодичний стрій. Вокально-технічні вправи. Гармонічний стрій. Робота над творами асаpella. *Ключові слова:* хор, стрій, хоровий твір, вокалізація.

Тема 2. Правила інтонування. Інтонування великих інтервалів. Інтонування малих інтервалів. Інтонування збільшених інтервалів. Інтонування зменшених інтервалів.

Ключові слова: хор, стрій, тенденція до підвищення звуку, тенденція до пониження звуку.

Тема3. Інтонування звукоряду, тетраходів. Інтонування мажорних гам. Інтонування мінорних гам. Інтонування мажорних та мінорних тетраходів.

Ключові слова: хор, інтонування, гама, тенденція до підвищення звуку, тетраход.

Тема4. Робота над горизонтальним (мелодичним) строем в хорових партіях.

Робота з жіночою групою хору. Робота з чоловічою групою хору. Робота над окремими фразами, реченнями хорових творів. Робота над досягненням мелодичного строю всього хору.

Ключові слова: хор, інтонування, унісон, хорова партія, стрій.

Тема 5. Робота над гармонічним строем на матеріалі навчального репертуару. Робота над гармонічним строем з хоровими партіями С 1, А1. Робота над гармонічним строем з хоровими партіями С 2, А2. Робота над гармонічним строем з хоровими партіями С 1, С2, А1, А2. *Ключові слова:* хорова партія, інтонування, стрій, мелодія.

Тема 6. Інтонування тризвуків. Інтонування мажорних тризвуків. Інтонування мінорних тризвуків. Інтонування збільшених тризвуків. Інтонування зменшених

тризвуків. *Ключові слова:* великі інтервали, малі інтервали, з тенденцією до розширення, з тенденцією до звуження.

Рекомендовані джерела:

Основна література: 1,2; 1,5; 1,6; 1,7; 1,1.

Додаткова література: 2,1; 2,6; 2,2; 2,3; 2,4.

Змістовий модуль 2. Теоретичні засади вокально-хорового мистецтва

Тема 1. Розвиток хорового мистецтва в Україні.

Стародавній релігійний хоровий спів. Партерний хоровий спів.

Значення хорової творчості Миколи Дилецького в утвердженні раннього партерного стилю в Україні. Видатні майстри Українського партерного співу М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель. Робота над хоровими творами VII ст. (духовні концерти). *Ключові слова:* хоровий спів, партес, хоровий концерт, релігійний спів.

Тема 2. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва.

Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу (X-XVIII ст.). Вокально-хорова освіта в монастирях, міських школах. Навчання співу у духовних училищах, та духовних семінаріях, у школах-студіях при архієрейських кафедрах. Робота над хоровими творами VII ст. (канти, псалми, релігійні пісні).

Ключові слова: вокально-хорова освіта, хоровий спів, духовні школи, школи-студії.

Тема 3. Історія вокально-хорової освіти у навчальних закладах різного типу

(X-XVIII ст.). Основні ознаки вокально-хорової освіти різних навчальних закладів України (X-XVIII ст.). Києво-Печерський розспів. Острозький ірмологіон. Найважливіші особливості розвитку хорової культури України першої половини XX ст. *Ключові слова:* хоровий спів, партес, хоровий концерт, релігійний спів.

Тема 4. Напрямки розвитку української хорової культури (XIX-XX ст.). Вивчення хорової творчості українських композиторів (XIX-XX ст). Хорова творчість М. Леонтовича. Робота над творами асарелла М.Леонтовича. Хорова творчість М. Дилецького. *Ключові слова:* хорова творчість, хорові твори, українські композитори, хорові жанри.

Тема 5. Концертний репертуар шкільного і студентського хору з творів українських авторів. Робота над добором навчального репертуару з творів українських авторів. Робота над творами концертного репертуару шкільного і студентського хору з творів українських авторів. Творчість Б. Фільц. *Ключові слова:* концертний репертуар, шкільний хор, студентський хор, українські композитори.

Тема 6. Напрямки розвитку хорової культури в першій половині XX ст. Вивчення хорової творчості українських композиторів першої половини XX ст.. Знайомство з хоровими творами українських композиторів першої половини XX ст. Творчість Є. Станковича. *Ключові слова:* концертний репертуар, українські композитори, хорова творчість, засоби музичної виразності.

Рекомендовані джерела:

Основна література: 1,2; 1,5; 1,6; 1,7; 1,1.

Додаткова література: 2,1; 2,6; 2,2; 2,3; 2,4.

6. Контроль навчальних досягнень.

6.1 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Форма контролю підсумковий контроль. здійснюється у вигляді контрольного заняття, Модульний контроль здійснюється у вигляді контрольного заняття.

Орієнтовний перелік завдань для модульного контролю

3 семестр:контрольне заняття 1: виконання 3-х творів; спів двох хорових творів *a capella* в дуєті з іншим голосом хорової партії; спів одного хорового твору із супроводом (сольно).

4 семестр:контрольне заняття 1: виконання 4-х творів: спів двох хорових творів *a capella* в ансамблі з іншими голосами хорових партій; спів двох хорових творів із супроводом в дуєті з іншим голосом хорової партії.

контрольне заняття 2 : спів хорових творів *a capella* в квартеті з репертуару державного іспиту.

6.2 Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Рівень	Бал	Критерії оцінювання
I. Початковий	1	Студент володіє хоровим музичним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих звуків. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	2	Студент володіє хоровим музичним матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими музичними фразами; виявляє здатність проспівати свою хорову партію на елементарному рівні. Музичні фрагменти не розпізнаються.
	3	Студент володіє хоровим матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Музичні фрагменти не розпізнаються.
II. Середній	4	Студент володіє хоровим музичним матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Музичні фрагменти впізнає слабо, не може виокремити частину хорового твору.
	5	Студент володіє хоровим музичним матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача проспівати частину своєї хорової партії. Музичні фрагменти визначає нечітко, плутає назви творів.
	6	Студент може відтворити значну частину хорового матеріалу. За допомогою викладача може аналізувати припущені інтонаційні помилки,

		порівнювати та робити висновки, виправляти допущені неточності. Знає 50% матеріалу.
III. Достатній	7	Студент володіє хоровим матеріалом на 60%, допускає неточності в інтонуванні, недостатньо сформована робота артикуляційного апарату, вокальне дихання є не стабільним.
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власний спів, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача. Музичний матеріал знає до 75%.
	9	Студент вільно володіє вокально-хоровими навичками; самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу. Хоровим матеріалом володіє до 90%.
IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної вокально-хорової діяльності. вільно володіє вокально-хоровими навичками. Знає музичний матеріал, допускає незначні помилки та неточності.
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює та аналізує хорові колективи, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях. Хоровий матеріал знає добре, не припускається помилок.
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили в вокально-хоровій діяльності, вміє самостійно здобувати знання, виявляє творчо пошуковий метод стосовно репертуару хорового колективу. Музичний матеріал знає в обсязі більшому, ніж передбачено програмою.

7. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік. Виставляється за результатами набраних балів.

8. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 год., практичні заняття – 56 год, ПК – 4 год.

Назва модуля	Змістовий модуль 1. Інтонування, горизонтальний стрій.						Змістовий модуль 2. Теоретичні основи вокально-хорового мистецтва					
Практичні заняття	Мелодичний срій. Вокально-технічні вправи. Гармонічний стрій	Інтонування великих інтервалів. Інтонування малих інтервалів.	Інтонування	Робота з чоловічою групою хору	Робота над гармонічним строєм з хоровими партіями С 1, А1	Інтонування мажорних тризвуків. Інтонування мінорних тризвуків.	Розвиток хорового мистецтва в Україні.	Хоровий спів як вид виконавського мистецтва	Історія вокально-хорової освіти у навчальних - XII	Напрямки розвитку української хорової культури (XIX-XX ст)	Концертний репертуар шкільного і студентського хору з творів українських авторів	Напрямки розвитку хорової культури в
Практичні заняття (години)	6	4	4	6	6	4	6	4	6	4	6	4
Модульний контроль	2 год						2 год					
Підсумковий контроль	12 балів						12 балів					

9. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Бермес І.Л. Виховні засади хорового співу в процесі загального музичного виховання: навчальний посібник. – Дрогобич: Посвіт, 2013. – 57 с.
2. Гушоватий П.В. С.Ковальчин . Хорові твори. – Дрогобич: Відродження, 2015. – 53 с
3. Дем'яненко Н. Ю. Хрестоматія з диригування хором : навчальний посібник для студентів педагогічних університетів у 3 ч. / [уклад. Н. Ю. Дем'яненко]. – Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. – 2015. – Ч.І. – 185 с.
4. Карпенко Є.В. Співає жіночий хор. Хрестоматія, хори без супроводу. СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2018.106 с.
5. Пігров К. Керівництво хором.- Київ.:Муз.Україна, 1999.
6. Стефіна Н.В. Хрестоматія з хорового диригування: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 167 с.

Додаткова:

1. Беркова-Житомирська Л.Г. Емоційний слух та його значення для майбутнього актора . Л. Беркова-Житомирська // Вісник Запорізького національного університету - 2016. – № 4. – С. 87-94
2. Ємельянов, В. В. Развитие голоса. Координация и тренинг [Текст] / В. В. Емельянов. Серия Мир медицины. - СПб.: Лань, 2014. - 192 с
3. Кифенко, А. М. (2016). Специфіка слухової діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях навчального хорового колективу. Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 563–570.
4. Кифенко, А. М. Експериментальна перевірка ефективності методики формування музично-слухової активності майбутніх учителів музичного мистецтва в навчальному хоровому колективі. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 9 (83), С. 251–261.
5. Корінець З. До проблеми слухової діяльності та співацького інтонування в навчальному хорі майбутнього вчителя музики / Зіновій Корінець // Молодь і ринок : [щомісячний науково-педагогічний та економічний журнал]. — 2018. — № 4. — С. 112–124
6. Кузнецов Ю.М. Квазігармонійність співочого голосу.// Збірник наукових праць першого міжнародного міждисциплінарного конгресу «Голос». М., 2017 - С. 7-12.)
7. Леонтович М. Хорові твори. К.- 1961.
8. Методичні матеріали до курсу «Хорознавство і хорове аранжування» для студентів спеціальності 6.010103, 7.010103 – «Педагогіка і методика середньої освіти. Музика» /Укладач Н.Ю. Дем'яненко. – Полтава: ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2017. – 32 с.

10. Додаткові ресурси:

<http://ua.textreferat.com/> дисципліна «Хоровий клас» у професійній підготовці вчителя музики

<http://www.liveinternet.ru/> дитячий хор

Рекомендований репертуар для хорового класу Твори із супроводом

George David Weiss, - «The Lion Sleeps Tonight»

Hassler Leo. – «Cantate Domino»

Бах Й. – хорал «Was Gott tut, das ist wohlgetan»

Бах Й.-Гуно Ш. – «Ave Maria»

Бріттен Б. – «Missa Brevis in D», «Ceremony of carols»

Бусто Я.- «Kyrie»

Вивальді А. - «Gloria», «Die sieben Worte», «Heiligmesse»

Гайдн Й. - «Stabat Mater»

Гершвін Д.- «Радість – ритм»

Дж. Перголезі- «Magnificat»

Ж. Бізе Хори з опери «Кармен»

Монтеверді К. - «Missa brevis»

Подгайц Е. - «Нью-Йоркська месса», «Missa brevis», кантата «Как нарисовать птицу»

Райнбергер Й. – «Missa brevis in A-dur»

Раттер Дж. - «Gloria»

Скарлатті А. – «Stabat Mater»

Твардовський Р. – «Virginum custos»

Форе Г. «Реквієм» (окремі номери), «Cantique de Jean Racine»

Чайковський П. - хор із опери «Чародейка» «Пойдуль я, вийду ль я»

Чілкотт Д. – «Джазова месса».

Твори духовної музики без супроводу

Алексєєва А. – «Кондак Покрову Пресвятої Богородиці»,

«Аллилуя» «Ныне отпускаеши»

Ведель А. - «Воскресіння день», «Нехай повні будуть уста наша», «Херувимська песнь»

Вербицький М. - «Христос воскрес», «Отче наш» Бортнянський Д.
- «Слава в вышних Богу»

В. Калинников. - «Тобі співаємо»

Працюк Б. – «Милость мира» Панов С.

- «Свете тихий»

Радько О. – «Херувимська пісня»
Рахманінов С. – «Всенічна»
Стеценко К. – «Достойно є», Святий Боже»
П. Чесноков. - «Свете тихий», «Благослови, душе моя
Господа», «Приидите, убожимо Іосифа»

Твори українських композиторів

Бабич В. - «Гуцулята», «Вишиває осінь діткам рушничок»
Гайдено І. - «Дивнаніч»
Зубицький В. – «За нашим стоделом»
Кошиць О. – «Молитва за Україну»
Леонтович М. - два хори з опери «На русалчин Великдень», «Ой гори, ой світи»,
«Щедрик», «Ой сивая зозуленька»
Лисенко М. – хорівий концерт «Камо піду от лица Твого Господи», «А вже весна»,
«Ой не рости, кропе», «Коло Дунаєчку»
Малий М. - «Ой ти красне літечко»
Удовицький В. – «Вечір року»
Яковчук О. - «Бурхлива річка»
Ярунський С. – «Пори року»

Українські народні пісні в обробці:

Верьовки Г. - «Ой, літає соколенько»
Волонтира В. - «По всьому світі» Кирейка
В. - «Побратався сокіл» Кириліної І. - «Ой
там на вершечку»
Колесси Ф. - «Пришол би-м я до вас»
Кос-Анатольського А. – «Молодичка-чарівничка»
Котко Д. - «Ой на горі вассилечки», «Пряла б – же я куделицю» Кравцова Т.
- «Ой посіяв дід овес»
Лисенка М. - «Гей Волошин сіно косить», «Ой і не стелися, хрещатий
барвінку», «Розлилися круті бережечки», «Я молодий веселий птах»
Людкевича С. – «Ой співаночки мої»
Попова О. – «Вокаліз-поема»
Пучка В. – «Ой дівчина- горлиця»
Соколовського Ю. - «Ой черчику та горобчику»
Степового Я. - «Засвистали козаченьки» Стецюна М. -«Коляда»
Філіпенка В. - «Веснянка»
Фільц Б. - «Жук-жученко» «Маринька»
Чембержі М. – «М'ята»
Шамо І. – «Грає море зелене»
Штогаренка О. – «Грушечка»
Шуха М. – «Усі зорі зеленіють»